

A fehér ördög

Németh István

Jovákinék olyan szegények voltak, hogy minden boldogságukat egyetlen, örökké habfehér fiatal bakkecskéjükben lelték. Homály fedí, hogy került hozzájuk ez a hetyke és büszke, nyelvöltögető fehér ördög. Talán maguk Jovákinék se tudnák ezt megmondani. Mintha örökké ott lett volna sarkukban, és mintha mindig ilyen fiatal és csúfondáros lett volna. Jovákinék árnyéka volt. A kecske mindenhova elkísérte két külön gazdáját, állítólag velük egy ágyban is hált, a lábuknál.

Elejével csak csöndesen szemlélték a szomszédok ezt a nem mindennapi bakkecskés családot. Bölcsen mosolyogtak rajtuk, a szigorú ítéletük ügyefogyottaknak tartották Jovákinékat.

Később aztán az egész utcát nyugtalanságba hozta a bakkecske. Kerültek-fordultak, szóbahozták a fehér ördögöt. Nem fért a fejükbe, miért tartja ez az ágrólszakadt, levegőből élő Jovákin házaspár ezt a haszontalan, minden lében kanál bakkecskét. Mert ha nőstény volna és tejet adna, akkor még megértenék! Ha valami hasznuk volna belőle gazdájuknak! De annyi hasznát se látják, mint mások a kutyának. Miért tartják akkor?

Jovákinék legtöbbször még pirkadatkor elmentek hazulról, s csak alkonyat után tértek meg. A fehér ördög dicső ki-meg bevonulásai voltak ezek. Három házzal mindig gazdái előtt kocogott, s ahol nyitott ablakot pillantott meg, felkapaszkodott, és megkóstolta a cserepes muskátlikat meg jácintokat. Ha szerét tehette, lecsípett az ablakból egy szál nyíló tulipánt, s futott vele gazdasszonya felé. Ha nem volt a nyitott ablakban virág, mélabús hangon bemekegett a tiszta szobába, egyszer egy álmából fölriadt kislányt majdnem kórságossá tett...

Fehér ördög a nap nagy részét henyélessel töltötte. Ha nem volt kedvére való móka, inkább behúzódtott valami árnyas bokor alá és aludt

és álmodott. Álmaiban sohasem látott embert, csak lusta és piszkos nősténykecskéket, komor bakkecskéket és örökké ravaszkodó, árkotugró kisgidákat. És mindig azt álmodta, hogy tör borsot a vén, örökké epéskedő kecskének orra alá a viháncoló kisgidák szórákoztatására. Mindig ezt álmodta, és sohasem unta meg ezt az álmot.

És mikor felébredt, nem győzött csodálkozni azon, hogy ébren sohasem találkozik sem kicsi, sem nagy kecskével, csak tehenekkel, lovakkal, tyúkokkal, kacsákkal, kutyákkal, és emberekkel. Hol lehetnek az ő testvérei, akik mindig csak álmait népesítik be? Hol vannak a játékos szemű kisgidák, akikért a templom gombját is lehozná? De nem sokáig töprengett ezen, mert megpillantotta Jovákinét és Jovákinnét, akikkel éppúgy el tudott játszadozni, mint az álombeli kisgidákkal, s tudta, hogy megvannak még az irigy és örökké áskálódó szomszédok is, akiknek felsikált kiskapujukba bogyókat kell termelnie.

El is indult hát legelészni, mert éppen megéhezett.

A szomszédok, akik csak a hasznos munkát és csak a hasznos állatokat tudták becsülni, lázasan szervezkedtek Jovákinék ellen. Kupaktanácsaikon megtárgyalták, miként úzhatnék el utcájukból ezt a semmirekellő, a kecske képében ördöggel cimborázó fiatal házaspárt, a kecskével együtt. Mert most már sejtik, miért tartják azok azt a haszontalan bakkecskét.

— Elég lesz annyi, ha agyoncsapjuk a bakkecskédet — mondta egy megfontolt hang.

— Jaj, és ha az valóban ördög?! — riadozott egy másik hang.

— Ugyan, nincsenek ma már ördögök.

— Sose lehet azt tudni. Én nem volnék abban olyan biztos.

Valaki kuncogott:

— Ördög? Fene! Jovákiné szeretője! Hisz avval hál, avval a ronda kecskével, mert nem elég neki az ura. Mi másért tartanak?...

Valóban, hogy is volnának ma már ördögök, de amit az a kuncogó hang mondott, igaz is lehet. S ha nem is volna igaz, úgy kell festeni, hogy igaznak lássék. Hírbe kell hozni Jovákinnét! Jovákiné férje mellett még egy bakkecskét is tart! S ha ez a hír szárnyra kel, nem az utcából, de még a faluból is tisztulni fog örökre ez a két magának való utca pária.

És a hír szárnyra is kelt, mégpedig oly módon, hogy egy pénteki nap, amikor legtöbb ember ögyeleg az utcán, mivel hetipiác van, Jovákinék házára nagy plakátot szögeztek ki, melyen arcpirító rajz volt, megfelelő magyarázó szöveggel. A falu minden kíváncsi lotyója, még három béna is elzarándokolt aznap Jovákinék háza elé, hogy szemükkel lássák azt a rajzot.

A plakát még akkor is ott szégyentelenkedett a ház falán, amikor késő este Jovákinék hazajöttek. A férfi letépte a falról, hogy bent a lámpa világánál szemügyre vehessék. De akkor váratlan dolog történt. A kecske kikapta az ember kezéből a plakátot, és pillanatok alatt elnyelte.

Erre az ember, szokása ellenére, úgy fölfortyant, hogy a keze ügyében lévő gereblyével egyetlen sújtással agyoncsapta a bakkecskét.

Jovákinné nem is érkezett átgondolni, mi történt, csak a földön elnyúlt világító fehér gomolyagot látta, ráborult, s mindjárt tudta, hogy ez a rakoncátlan kedves állat többé sohasem áll talpra.

— Mit tettél? — nézett fel férjére, aki már eldobta a gyilkos szerzőt, és hirtelen lobbant haragját is eloltotta.

— Már megbántam... — mondta tompán a férfi, és ő is lekuporodott a mozdulatlan fehér gomolyag mellé.

— Mit tettél? — kérdezte még egyszer az asszony; szájából forró levegő csapódott a férfi arcába.

— A ház falán egy plakát volt... — kezdte a férfi. — Leszakítottam, hogy bent a lámpánál elolvassam, és...

— És?

— És nincs tovább, mert a kecske kikapta a kezemből és megette. Az asszony hirtelen, mintha megcsiklandozták volna, felkacagott:

— Megette a plakátot?

— Meg. Tudod, mennyire szerette a papirost...

— Ezért ütötted agyon? — Az asszony hangja ismét szomorú volt.

— Már megbántam...

Másnap Jovákinék háza falán egy nagy cédula volt látható, ezzel a szöveggel:

Itt friss kecskehús kapható.

Dél felé valaki széles gyászkeretet húzott a cédula köré, sok bámulója akadt a kacagtató hirdetésnek, de húsért senki se ment be. Így aztán Jovákinék este elásták a húst, a kecske bőrét pedig kifordították, kitöltték szalmával, és felakasztották az eresz alá száradni. Azóta is ott himbálja a szél, mint valami furcsa, otfelejtett mementót.

